

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i beværterloven.

(Lovforslaget (nr. 56) findes i tillæg A. sp. 401, fremsættelsen i tidenden sp. 1278).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Albertsen: Da vi i april måned drøftede den højtærede handelsministers forslag om en ændring i beværterloven, havde de forskellige ordførere jo lejlighed til også at drøfte baggrunden for det og vurdere det, der var motiveringen for det forslag, som handelsministeren på det tidspunkt fremsatte.

Jeg skal ikke forsøge at tage den debat op igen, fordi de samme argumenter stadig foreligger, og det er dem, der er årsagen til, at vi nu har forslaget til behandling i en lidt ændret form. Det, der for os er afgørende i så henseende, er, dels at lovgivningen vedrørende beværterbevillinger her i landet har et særligt, man kan vel næsten sige karakteristisk dansk træk, dels at bevillings-systemet er baseret på et personligt ansvar for beværteren, og endelig at forbrugeren har et virkelig frit valg, har en frihed, som man i mange af de lande, vi i stigende grad kommer til at samarbejde med, ikke har på samme måde.

Det er disse to afgørende ting, der i høj grad motiverer, at vi er indstillet på de ændringer, som lovforslaget medfører.

Da vi drøftede det i april måned, var der enkelte af de øvrige ærede ordførere, der mente, at denne ændring også i nogen grad var et udtryk for, at man fra den socialdemokratisk-radikale regering gerne så et indgreb over for en erhvervsgruppe. Det turde være helt urimeligt at fremføre et sådant synspunkt. Der er jo ingen af det høje tings medlemmer, og slet ikke af de respektive ordførere, der kunne være i tvivl om baggrunden for det lovforslag, som den højtærede handelsminister fremsatte. Det, der er tale om, er jo, at de berørte erhverv havde ønsket en sådan ændring ud fra den viden, de havde og stadig væk har om, hvorledes det former sig på dette område i de øvrige lande i Europa, de lande, som vi efter al sandsynlighed kommer til at samarbejde med.

Det er rimeligt, at vi på dette specielle område er opmærksomme på at indstille lovgivningen således, at vi sikrer de to principper, som jeg indledningsvis nævnte.

Det lovforslag, som nu foreligger til behandling, er jo lidt ændret, og denne skete ændring er naturlig på baggrund dels af debatten ved første behandling, dels af arbejdet i udvalget. Som det måske vil erindres, rejste jeg ved første behandling det spørgsmål, om det ikke var rimeligt, at de erhverv, som havde ønsket denne lovændring, gik sammen for at etablere et finansieringsinstitut og dermed åbne en ny kanal til erstatning for den kanal, man faktisk lukkede, idet lovændringen gik ud på at forbyde, at der var anbragt kapital fra fabrikanter eller sælgere af stærke drikke i de respektive restaurationer. Når man dermed afskar en hidtidig kanal til at fremskaffe kapital, var det rimeligt, at man fandt på andre udveje.

Der er sket det overordentlig glædelige, at i den mellemliggende tid har erhvervene taget denne udfordring eller måske snarere opfordring til følge, idet de har etableret et sådan finansieringsinstitut for restaurationserhvervet. I den højtærede handelsministers fremsættelse er det oplyst, hvorledes det er etableret. Jeg har på anden måde haft lejlighed til at følge denne proces og kan helt tilslutte mig de synspunkter, som den højtærede handelsminister i den anledning har fremført. Der er tilvejebragt en garantikapital på 2 mill. kr., og det betragtes af dem, der har haft med dette at gøre, som et foreløbigt beløb. Man mener, at man med denne kapital har mulighed for at udlåne beløb op til 14, måske 16 mill. kr., når der i de enkelte tilfælde er brug derfor. Der er her i landet 4.300 restaurationer, og man regner med, at ca. hver 10. restauration omsættes inden for det enkelte kalenderår. Men det ville nok være forkert af den grund at mene, at det var nødvendigt at have tilstrækkelig kapital til alle de 10 pct., altså årligt 430 restaurationer; det er utvivlsomt højst 150 à 200, der vil komme ind i billedet, det er det skøn, som anlægges af dem, der har haft med dette at gøre. Mange af de nye ejere har måske selv sparet tilstrækkeligt op. I andre tilfælde, hvor det drejer sig om familieforhold, om overdragelse fra

[Albertsen.]

fader til søn, rejser der sig ikke disse kapitalproblemer. Endelig vil erfaringen også nok vise, at det ikke vil være nødvendigt, at udlånsperioden bliver af så lang varighed, som man på andre områder er fortrolig med.

Lovgivningen om et finansieringsinstitut kommer, som det er anført i lovforslaget, ikke til at berøre den rene hotelvirksomhed. Der er i forvejen et hotellånefond, og der er ved den ændring, som skete i egnsudviklingsloven — som måske ikke har så meget praktisk interesse lige for tiden, men fremover vil have det — blevet mulighed for at låne midler specielt til hotellerne.

Den styrelse, som, efter hvad jeg har forstået, kommer til at udgøre den daglige ledelse af dette finansieringsinstitut, vil blive baseret på en medarbejderstab, bestående af 2 medlemmer fra restaurationserhvervet, altså fra deres egne organisationer, en assurandørspecialist, en bankspecialist samt en repræsentant for de erhvervsorganisationer, der har tilvejebragt kapitalen. Jeg synes, det er naturligt at anføre det i denne forbindelse, fordi man ellers kunne befrygte, at det i nogen grad ville gå sådan med det nye institut, som det hedder i det gamle mundheld, at nissen ville flytte med. Det er der ikke tale om her. Jeg vil dog tro, at det under alle omstændigheder bliver nødvendigt at nedsætte et udvalg, for der bliver jo fremsat ønske om nogle ændringsforslag; jeg tænker bl. a. på nogle af de bemærkninger, ærede ordførere har anført i foråret, og der er også visse sproglige formuleringer, som kan give anledning til diskussion og videre uddybning.

Jeg vil også gerne takke den højtærede handelsminister, fordi det foreliggende forslag på anden måde imødekommer et ønske, som jeg anførte ved førstebehandlingen i april måned, idet det tilsigter, at man fremover lettere kan kombinere anden næring og restaurationserhverv; jeg synes, det er en god ting, at det er kommet med, og jeg takker ministeren.

Endelig drøftede vi dels ved første behandling, dels under udvalgsarbejdet de problemer, som ikke mindst bryggeriindustrien har anført, nemlig spørgsmålet om gaver, spørgsmålet om opsætning af inventar

og andre ting; men det kan jo vente, for de pågældende erhvervsrepræsentanter møder nok op i udvalget; jeg er i øvrigt helt sikker på, at når de møder op denne gang, vil der være større overensstemmelse mellem deres synspunkter og utvivlsomt en almindelig tilslutning til det nu ændrede lovforslag.

Jeg skal på mit partis vegne tilsige yel-villig medvirken til lovforslagets behandling.

Vagn Bro: Jeg ved ikke, om jeg må berolige den højtærede formand — hvis det er en beroligelse — med at sige, at jeg kunne i og for sig holde en lige så lang tale som den sidste ærede taler, men at jeg, da vi jo har drøftet disse problemer indgående for et halvt år siden, vil nøjes med at henvise til forhandlingerne her i salen den 11. april 1962, gengivet i tidenden sp. 4387-88. Der har jeg på mit partis vegne fremsat mine bemærkninger, og dem kan jeg slutte mig til. Da finansieringsinstituttet jo ikke helt er i orden, skal jeg kun udtale ønsket om, at vi til sin tid får lejlighed til at drøfte sagen i et udvalg.

Weikop: Det ærede medlem hr. Albertsen kom jo meget ind på finansieringen. Inden jeg går over til mine bemærkninger, vil jeg gerne, hvis det ærede medlem sådan er finansieringsekspert, lige prøve at nævne et eksempel på virkningerne af lovforslaget, hvis det bliver til lov.

Se, Hovedstadens Brugsforening forhandler jo stærke drikke, er det ikke rigtigt? Jeg tror, det ærede medlem hr. Albertsen vil give mig ret i, at HB handler med stærke drikke. 2 restauranter, der fører Hovedstadens Brugsforenings navn, bliver finansieret af drikkevareforhandleren Hovedstadens Brugsforening. Bliver dette lovforslag vedtaget, må dette være forbudt, og bevillingerne til de to restauranter, ja, de må jo blive inddraget næste gang. Jeg spørger bare her til indledning, fordi det er et ret interessant finansieringsforhold.

Jeg må gøre nogle bemærkninger til dette lovforslag. Man kunne naturligvis bare sige, at man nikkede genkendende til det meste af det fra forrige gang; men jeg er stadig væk ikke helt klar over virkningerne af dette forslag. Det afgørende er, om loven vil kunne omgås i større omfang, og jeg

[Weikop.]

tror, de fleste — hvad man ellers vil mene om lovforslaget — vil være ganske enige med mig i, at man skal ikke vedtage love her i tinget, som man på forhånd mener der er betydelige smuthuller i.

Det kan godt være, det er forkert, men det er også, som om den højtærede handelsminister ikke er særlig glad for dette lovforslag. Det synes jeg hans fremsættelsestale tydede meget på, og det er måske, fordi den højtærede handelsminister ikke rigtig synes, lovforslaget er helt logisk. Jeg ved jo, hvor glad den højtærede handelsminister er for logik sådan til daglig brug. Jeg tror faktisk også, at hvis det var en konservativ minister, der havde fremsat dette forslag, ville den højtærede handelsminister, hvis han stod på min plads, have sagt: ja men hvorfor i al verden nøjes man ikke med at udforme én eneste paragraf, hvor der bare skulle stå: virksomheder, der fremstiller eller forhandler drikkevarer, må bortset fra ydelse af sædvanemæssig varekredit ikke under nogen form finansiere beværtninger eller gæstgiverier. En sådan paragraf ville jo være i direkte forlængelse af de aftaler, der findes mellem bryggerierne og andre, der binder dem til ikke at finansiere anlæg og drift af virksomheder inden for hotel- og restaurationsbranchen. Med andre ord, man ville ganske simpelt — sådan tror jeg den højtærede handelsminister ville sige i mit sted — lovfæste det, som har været gældende tidligere.

Ved en sådan bestemmelse ville man straffe långiverne, medens man faktisk med det foreliggende lovforslag straffer låntagerne så vidt, at de oven i købet kan miste deres erhverv — når de mister deres bevilling, må man jo sige, at de mister deres erhverv. Og jeg kunne tænke mig, at den højtærede handelsminister med sit meget demokratiske sind ville sige: hvorfor skal man straffe de svage fremfor de stærke? En låntager er som bekendt altid noget svagere stillet end en långiver.

Sådanne logiske betragtninger tror jeg egentlig har ligget i den højtærede handelsministers sind, men han har dog her ment at skulle bevæge sig noget bort fra, skal vi sige logikkens klare vej. Jeg vil næsten sige, at han bevæger sig frem med lette og

elegante dansetrin, men er dog bange for, om der ikke skulle være lidt fejltrin i det, for den højtærede minister siger: vi må hellere se på det i et udvalg, om der er et eller andet, der skal ændres eller tilføjes.

Hidtil er det gået meget godt med finansieringen af restauranterne, men jeg forstår, at den dybere årsag til, at dette forslag er kommet frem, stadig er fællesmarkedet. Nu er man meget glad for finansieringsinstituttet — også jeg er såmænd i al almindelighed glad for det — og det er helt åbenbart, at alle de interesserede organisationer er gået ind i det. Det er kun godt, det er sådan, og det giver selvfølgelig ministeren en udmærket baggrund, selv om jeg tidligere har sagt: mon ikke nogle restauratører har glemt, at de har været unge engang, for da de etablerede sig for år tilbage, var de vel meget glade for at kunne få nogle finansieringer, som de unge nye ikke kan få. Heroverfor vil man selvfølgelig sige, at finansieringsinstituttet vil virke sådan, at de unge nye får en fordel fremfor de gamle, og når det er sådan, er alt jo i den skønneste orden.

På den anden side skal pengene jo skaffes, og hvis de nu ikke kan skaffes ad den vej, må de vel skaffes af andre end leverandører af drikkevarer. Det er formentlig ikke tanken, at man også skal fremsætte et lovforslag, der kan hindre kreditgivning og finansiering fra andre virksomheders side.

Så kommer spørgsmålet om udlandet. Når vi kommer ind i et større marked, kan den højtærede handelsminister da overheadet få nogen som helst indflydelse på f. eks. kreditinstitutter i Tyskland, der vil finansiere restauranter her i Danmark? Kan der således rettes nogen indvendinger mod en restauratør her i Danmark, der vil sælge tysk øl f. eks., hvis midler er tilvejebragt gennem et tysk kreditfinansieringsinstitut præcis på samme måde, som det er skitsuret i bemærkningerne her? Den højtærede minister vil vel slet ikke kunne blande sig i, hvordan et udenlandsk finansieringsinstituts vedtægter er, endsige få lejlighed til at godkende dem. Har derfor en mand fået kredit i et kreditfinansieringsinstitut i udlandet, må man vel sige, at så er der fri bane, og så er det, jeg spørger — og det synes jeg man skal se på: hvad er loven i

[Weikop.]

så tilfælde værd? Det kan ministeren måske ikke oplyse i dag, men så kan vi se på det i udvalget.

Når jeg har sagt dette, er det, fordi jeg ikke synes, man skal gå ind i en lovgivning med lukkede øjne. Man kan vel sige, at denne lov kan ikke skade, og kan den gavne noget, og tjener den et formål, gør det såmænd ikke noget, at den gennemføres.

Men jeg vil gerne føje til, at inden for mit parti er der meget forskellige opfattelser med hensyn til denne lovgivning. Nogle går ind for den, andre stiller sig mere tvivlende. Derfor vil vi selvfølgelig også gerne gå ind i udvalgsarbejdet og drøfte forslaget, for vi vil ikke på forhånd sige, at vi ikke vil være med til denne lovgivning. Men vi vil gerne have tingene belyst sådan, at grundlaget for at gennemføre forslaget bliver bedre end det, der foreligger.

På den anden side vil jeg sige, hvad jeg også var inde på forrige gang, at jeg synes, det er temmelig strengt, at et mejeri ikke må finansiere en mælkebar, eller at en frugt-virksomhed ikke må finansiere en bar, hvor man vil lave propaganda for frugtvin. Jeg synes ærlig talt, det er lidt stærkt, men lad det nu ligge.

Der er kommet en bestemmelse ind i lovforslaget, som går ud på, at handelsministeren i særlige tilfælde kan tillade, at beværter- og gæstgivernæring kan drives i forbindelse med anden næring. Denne bestemmelse er jeg noget betænkelig ved, selv om jeg meget vel husker, at spørgsmålet blev rejst under udvalgsforhandlingerne, idet man kendte tilfælde, hvor det var urimeligt, at man ikke kunne lægge virksomhederne sammen. Men min ængstelse skyldes, at jeg ikke kan se, hvor vidtrækkende denne bestemmelse i virkeligheden er.

Jeg kan her vende tilbage til brugsforeningerne. Hvis en brugsforening eller en hvilken som helst anden virksomhed, der handler med vin og spiritus og alt muligt andet, søger bevilling til et såkaldt billigt spisested andetsteds her i byen, vil handelsministeren så give dispensation, hvis bevillingsnævnet vil give bevilling? Jeg antager, at gangen i en sådan sag vil være, at den pågældende virksomhed vil spørge den højtærede minister, om han vil give dispensa-

tion. Så vil handelsministeren i nogle tilfælde rimeligvis svare, at det vil han gerne gøre, vel at mærke hvis den pågældende virksomhed opnår bevilling. Når bevillingsnævnet så kender den højtærede ministers stilling og der i øvrigt ikke er noget i vejen med selve restauranten, som kan være til hinder for en beværterbevilling, kan bevillingsnævnet næppe sige nej til at give en bevilling, eventuelt en bevilling med stærke drikke begrænset til øl. Hvis det går sådan, kan den pågældende bevillingshaver derefter bede ministeren om lov til at have flere restauranter, fordi det er gode og billige spisesteder, det drejer sig om, og i henhold til dette lovforslag vil ministeren så have beføjelse til at tillade flere restauranter. En sådan kædereaktion vil rent faktisk betyde, at et stort firma eller en stor virksomhed, der handler med vin og spiritus og mange andre ting, med tilladelse af handelsministeren kan komme til at drive en række restauranter.

Hvis dette kan blive virkningen af bestemmelsen, vil det være i helt åbenbar strid med lovens hovedprincip om, at en bevillingshaver kun må have én forretning, og derfor må man se nøje på dette forhold. Jeg nævner det allerede nu, for at restaurationsbranchen, der må bøje sig for bestemmelsen om, at der kun må være én forretning, skal være klar over denne mulighed, og jeg nævner det også, fordi sådanne perspektiver ikke har fundet noget som helst udtryk i den højtærede ministers fremsættelsestale eller i bemærkningerne. Da det er noget nyt, synes jeg det er rigtigt at fremdrage det nu ved første behandling.

Aage Fogh: Jeg fortolker det foreliggende lovforslag som en fortsættelse af det arbejde, vi forrige folketingsår var langt inde i. Jeg kan give tilslutning til, at arbejdet fortsættes, og jeg udtrykker ønsket om, at vi vil nå til et godt og et hurtigt resultat.

Jeg har ved tidligere lejligheder, når vi har drøftet problemerne omkring restauranter, hoteller og beværtninger, givet udtryk for, at vi ved anden lovgivning måske har lagt disse virksomheder nogle hindringer i vejen, som det ville være klogt at afskaffe — i hvert fald skulle man nok se på spørgsmålet. Men det skal jeg ikke komme nærmere

[Aago Fogh.]

ind på ved denne lejlighed — jeg anbefaler det foreliggende lovforslag til en hurtig og velvillig behandling.

Arne Larsen: Det lovforslag, vi i dag behandler, er som allerede tidligere sagt i det store og hele enslydende med det, der fremsattes her i det høje ting sidste år. Men på grund af stedfundne forhandlinger, der er resulteret i oprettelsen af et finansieringsinstitut for hotel- og restaurationsbranchen, er lovforslaget undergået visse ændringer.

Begrundelsen for lovforslagets fremsættelse nu er den samme som sidst, nemlig at vi i tilfælde af Danmarks tilslutning til det vesteuropæiske fællesmarked og de herunder ændrede markedsvilkår vil søge at bibeholde den her i landet inden for restaurationsbranchen faktisk gældende ordning, hvorefter bryggerierne afholder sig fra at bidrage til finansiering, anlæg og drift af virksomheder inden for restaurationsbranchen.

Der er jo mange, der er særdeles ivrige for at få Danmark tilsluttet fællesmarkedet; de mener, det vil gavne landet bedst. Vi er, som det vil være bekendt, noget mere tilbageholdende, idet det ganske givet kan få uoverskuelige følger for dansk erhvervsliv og økonomi. Andre — og dertil hører vel den højtærede handelsminister — er klar over, at der findes skyggesider ved en eventuel dansk tilslutning, og at det derfor gælder om i tide at afbøde nogle af de forventede virkninger. Derfor dette lovforslag.

Romtraktaten forudser jo som noget meget afgørende kapitalens frie bevægelighed, og på grund af denne kan udenlandske vinfirmaer, bryggerier og kædeforretninger få ret frit slag på dansk marked gennem en udstrakt finansiering. Det er jo sådan i Vesteuropa, at restaurationserhvervet i overvejende grad netop er præget af store koncerner, store bryggerier o. s. v., som behersker indtil 80 pct. af restaurationsbranchen, og det er klart, at vi ikke er interesseret i en sådan tilstand i Danmark. Spørgsmålet er så bare, om vi ved denne lovgivning er i stand til at forhindre en sådan udvikling. Muligvis kan vi forhindre den frie og ubindrede finansieringsform et stykke tid, nemlig i den såkaldte overgangsperiode indtil 1970, men så tror jeg rigtignok

også, at det vil være slut; så vil de øvrige partnere i fællesmarkedet sandsynligvis forlange frit slag for kapitalens frie bevægelighed uden diskrimination på noget område, og så vil denne lovgivning altså være illusorisk. Også af den grund ville det nok være bedst, om vi holdt os uden for det vesteuropæiske fællesskab. Noget helt andet er, at det er meget svært at lovgive på en sådan måde, at man kan forhindre udenlandske firmaers finansiering af danske hotel- og restaurationsvirksomheder. Der er sikkert folk nok, der for god betaling vil optræde som stråmænd for udenlandsk kapital.

Men selv om vi altså har vor stærke tvivl om nytten af de foreslåede ændringer, er der næppe andet at stille op end at forsøge at afbøde de værste følger af vor eventuelle tilslutning til fællesmarkedet, som vi for vor del inderligt håber ikke bliver en realitet under de betingelser, Romtraktaten i dag byder os. Vi kan derfor tilslutte os de foreslåede ændringer til § 1, der jo er de helt væsentlige, og hvorefter ingen indehaver af adkomst på beværter- eller gæstgivernæring må modtage lån, herunder lån af inventar, indskud eller usædvanlig kredit fra nogen, som fremstiller eller forhandler drikkevarer. Det ærede medlem hr. Weikop var inde på, at kredit jo kunne gives af andre, som ikke forhandler drikkevarer. Det synes jeg er et vigtigt spørgsmål, som man også må se på.

Alt dette er tilsyneladende meget godt, men i forbindelse med de foreslåede ændringer i beværterloven er der et område, man måske samtidig skulle interessere sig for. Vi var under behandlingen af forrige punkt på dagsordenen inde på det maritime, og jeg vil gerne beskæftige mig lidt med spørgsmålet om restaurationer i skibe. Jeg ved ikke, om dette område i særlig grad vil få vore fællesmarkedspartneres bevågenhed; det er da ikke utænkeligt, at Østersøen vil blive sejlet tynd af flydende beværtninger, som næppe vil bekymre sig ret meget om dansk lovgivning.

Vi har netop en lov, som lægger stor vægt på, at der gives den bedst mulige uddannelse f. eks. til skibskokke og hovmestre, og som siger, at ingen kan udmønstres som kok eller hovmester uden

[Arne Larsen.]

at have bevis som skibskok, og loven gennemgår nøje, hvilke betingelser man skal opfylde for at få bevis som skibskok. Jeg tror, at dette er helt rigtigt, for det er et meget stort ansvar, der lægges især på hovmestre om bord i skibe, for at såvel passagerer som besætning kan få den fornødne og den bedst mulige forplejning. Dette er selvfølgelig også det helt uundgåelige krav til skibe i udenrigsfart, og så vidt mig bekendt overholdes disse regler nøje af rederierne. Men på både i indenrigsfart med restauranter er det en anden sag; her overlades ansvaret ofte til folk, som ikke har de kvalifikationer, man ellers forlanger. Særlig galt forekommer det mig at være inden for statens egne flydende restauranter, færgeoverfarterne, Øresundsbadene o. s. v. Her tillader man en enkelt restauratør at have bevilling til et stort antal færger og skibe og samtidig til restauranter i land. Det er ikke at undre sig over, at sådanne restauratører kommer op på høje fortjenester, især når man tager i betragtning, hvilke priser de tager for deres varer, da de faktisk har et monopol. Selv om jeg er klar over, at sulten nager de tilstedeværende medlemmer meget hårdt, vil jeg lige belyse dette med et eksempel på, hvad man f. eks. forlanger for varerne på Store-Bæltsoverfarten. Der står på menukortet: engelsk bøf med løg 11 kr. 25 øre, svinekotelet med spinat 10 kr., wienerschnitzel med salat 10 kr., stegt rødspætte 10 kr. Priserne er selvfølgelig inklusive betjeningsafgift, men alligevel synes jeg det er temmelig høje priser, og det kan ikke undre, at det er en god og lukrativ forretning. Dertil kommer, at bestyreren eller lederen af disse restauranter ikke har den faglige uddannelse, man ellers forlanger i skibe.

Det er også urimeligt set ud fra et andet synspunkt. Vi ved, hvor vanskeligt det er at få den fornødne kvalificerede arbejdskraft især i skibe i udenrigsfart, fordi sådanne folk aldrig får en mulighed for efter flere års arbejde i udenrigsfart at komme i indenrigsfart, hvor stillingerne som ledere af sørestauranter optages af folk, som overhovedet ikke har haft nogen sejltid.

Derfor kunne jeg tænke mig, at der i be-

værterloven indføjedes en bestemmelse om, at folk, der søger adkomst som beværter i skibe, må opfylde visse faglige kvalifikationer i henhold til lov om uddannelse af skibskokke og hovmestre, respektive at bestyrere må opfylde sådanne betingelser.

På Øresund er der i dag flere restauranter, der er tilført udenlandsk kapital. Hvordan mon loven skal finde anvendelse i sådanne tilfælde? En bevillingshaver behøver ikke at have kapital for at overtage restauranten i disse skibe, men kan betale en forpagtningsafgift. Udenlandske koncerner kan uden indblanding fra dansk side finansiere sådanne flydende restauranter, og under fællesmarkedstilstande vil der opstå en usund konkurrence, endnu tydeligere og mere følelig end den, der florerer i dag, særlig på grund af de fordele, der er prismæssigt i kraft af de ufortoldede varer. I dag kan man på Øresundsbadene møde alle arter af restauratører, kvindelige såvel som mandlige, der overhovedet ikke opfylder de før omtalte krav om kvalifikationer til hovmestre og skibskokke. Bestemmelserne her omgås ganske simpelt ved, at man opnår bevilling til skibet og udmønstrer som restauratør eller slet og ret ikke påmønstrer, hvilket er det nemmeste, og her tilsidesættes al dansk lovgivning vedrørende søfart.

I DSBs skibe bør det efter min mening være sådan, at der i hvert enkelt tilfælde udstedes en bevilling til hvert enkelt skib, og at bevillingshaveren skal være den i skibet ansatte hovmester, for øvrigt en praksis der tidligere har været fulgt. Sådant bør det være på alle overfarter, såvel Øresund, Store-Bælt som Østersøen.

Hvad angår det sidste sted, vil jeg også gerne henlede opmærksomheden på, at restauratøren dér tilsyneladende er ret organisationsfjendsk indstillet, idet han simpelt hen fyrer folk, som ønsker at stå i en faglig organisation. Det kan næppe være meningen, at noget sådant skal tolereres i den danske stats skibe.

Ja, det var et par hjertesuk specielt om forholdet i restauranter til søs, som jeg finder vi bør se lidt nærmere på. Jeg vil meget indtrængende bede den højtærede handelsminister om at optage forhandlinger med søfartsorganisationerne, så vi kan høre deres syn på disse sager og måske i forbindelse med denne revision af beværterloven

[Arne Larsen.]

få lidt fastere rammer, hvad angår opnåelse af bevræterbevillinger til søs.

Med disse bemærkninger skal jeg i øvrigt anbefale det fremsatte lovforslag til velvillig behandling og skal love socialistisk folkepartis positive medvirken.

Grøndahl: Da det tilsvarende lovforslag den 11. april i år blev behandlet her i tinget, udtrykte jeg mit partis store betænkelighed ved lovforslaget, idet der her er tale om en indskrænkning i et frit erhvervs frie adgang til at søge frem til den gunstigst mulige finansiering på markedet.

Jeg må sige med det samme, at vore betænkeligheder stadig er til stede, uanset det nye stk. 10 til § 1, hvorefter finansiering af bevillingshaveren i form af lån, indskud eller sikkerhedsstillelse kan tillades, når de ydes af finansieringsinstitutter, hvis vedtægter er godkendt af handelsministeren. Jeg ser af den højtærede ministers skriftlige fremsættelse af lovforslaget, at det foreløbig er lykkedes de interesserede parter at tilvejebringe henved 2 mill. kr. til formålet, og at disse midler skulle skabe basis for et udlån på ca. 14 mill. kr.

Jeg vil spørge den højtærede minister, om ministeren har fået noget konkret at vide om, hvorledes den formelle side ved tilvejebringelsen af de omtalte 2 mill. kr. er ordnet. Er det kontante tilskud eller tilsagn, eller er det en garanti? Har man til hensigt senere for de 14 mill.s vedkommende f. eks. at udstede obligationer, som eventuelt skal udbydes på børsen, eller hvorledes? Obligationsmarkedet er for tiden fuldstændig overmættet, og det er ikke så uforståeligt, når man tænker på, at obligationsmassen her i landet alene i de sidste 10 år er fordoblet, den er steget fra ca. 12 milliarder til ca. 24 milliarder. Når man ved, at opsparingen her i landet, der skulle være den naturlige køber til disse papirer, altid har haft for ringe vilkår, og når den herskende inflation gør sit til, at der ses skeptisk på obligationsbesiddelse, er det ikke så mærkeligt, at nationalbanken har sit besvær med en passende kurspleje; og eventuel yderligere tilførsel af obligationer til dette marked, f. eks. de omtalte 14 mill. kr., ville gøre sit til endnu mere at trykke kurserne.

Jeg vil endvidere spørge den højtærede

minister, om den branche, der her lovgives om, har skiftet anskuelse. Hotel- og restaurationsbranchen er den eneste af de implicerede, der har udtalt betænkelighed; ikke så mærkeligt, da det er den, der skal have vanskelighederne ved den fremtidige finansiering. En finansiering, der skal rette sig efter § 1, stk. 10, med officiel overvågning er ikke meget anbefalelsesværdig, hvis den ikke er i kontakt med det levende livs kår. Er den ikke det, vil det friste til omgæelse af loven på den ene eller den anden måde.

Handelsministeren (Bawnsgaard): Ja, jeg takker ordførerne for den tilslutning, der er givet til lovforslaget. Også jeg for mit vedkommende kan se, at der rejser sig forskellige problemer i forbindelse med lovgivning af denne art, således som det også er fremført af enkelte af ordførerne. Det, man må gøre, er altså at veje disse betænkeligheder op over for de problemer, der rejser sig i forbindelse med det, der er baggrunden for dette lovforslags fremsættelse. Det må være en afvejning af disse forhold, der gør, om man kan gå ind for denne lovgivning eller ikke.

Jeg er villig til at drøfte det spørgsmål, som det ærede medlem hr. Albertsen drog frem om gaver, i et udvalg. Også her gælder det, at der er betænkeligheder, som man må veje op over for det, der er baggrunden for lovforslagets fremsættelse, og over for de problemer, der kan rejse sig, hvis man ikke medtager gaver.

Det ærede medlem hr. Weikop nævnte problemet om de to restauranter, der ejes af brugsforeningerne. Det er rigtigt, at også disse bliver ramt af dette lovforslag, og der må derfor, hvis disse restauranter skal fortsætte, gives dispensation, og det vil være afhængigt af en vurdering af den til den tid siddende handelsminister, om han mener at kunne give en sådan dispensation. Personlig vil jeg være af den opfattelse, at en dispensation i almindelighed kun kan gives for en periode, hvis længde må være afhængig af en hensigtsmæssig afvikling af det bestående forhold.

Udenlandske finansieringsinstitutter vil, som det ærede medlem hr. Weikop sagde, medføre problemer. Det er dog sådan, at finansieringsinstitutter, der ønsker at yde lån til bevrætere, skal være institutter,

[Handelsministeren.]

hvis vedtægter kan opnå handelsministerens godkendelse. Selv om også jeg kan se det problem, som blev draget frem af det ærede medlem hr. Weikop, vil jeg dog tro, at loven skulle kunne tilgodese formålet også i denne forbindelse.

Til det ærede medlem hr. Grøndahl vil jeg gerne sige, at de 2 mill. kr. er tilvejebragt, og tanken er, at disse 2 mill. kr. skal stå som en garanti for banklån. Det er ved forhandling med Bankernes Fællesrepræsentation, at man har ment at kunne skønne, at med en 10 års afviklingsperiode for sådanne lån vil disse 2 mill. kr. som garantikapital give mulighed for, at der kan udlånes 7 gange dette beløb gennem bankernes udlån.

Det ærede medlem hr. Arne Larsen mente, at det var tvivlsomt, om denne lov kunne bevares, hvis vi blev medlemmer af fællesmarkedet, når man nåede frem til det tidspunkt, hvor den frie kapitalbevægelse i enhver henseende ville være slået igennem. Det ærede medlem synes at have den opfattelse, at det kunne denne lov ikke, fordi den ville være diskriminerende. Jeg vil gerne sige, at denne lov er ikke diskriminerende, idet den stiller danske og udlændinge lige. Den er ikke diskriminerende med hensyn til nationalitet og skulle således ikke komme i strid med de i henhold til fællesmarkedstraktaten gældende regler vedrørende dette.

Det ærede medlem benyttede lejligheden til at drage en række problemer frem vedrørende sørestaurationsvirksomheden. De forhold, som det ærede medlem drog frem vedrørende statens skibe, skal jeg ikke sige noget til. Jeg rejser mindst et par gange om ugen over Store-Bælt og har selv haft lejlighed til at mærke følgerne af de prisstigninger, der er sket også på dette område, men det forhold må jeg lade ligge.

Derimod vil jeg gerne sige om sørestaurationsnæringen i almindelighed, at jeg ikke tror, jeg kan dele det ærede medlems opfattelse, at man for at opnå sørestaurations-

bevilling skulle opfylde betingelserne for at udmønstre som hovmester eller skibskok. Det er ikke helt indlysende, synes det mig, at der skulle kræves de samme betingelser for at administrere en restaurationsvirksomhed i eksempelvis et passagerskib i rutefart, som der kræves for at forestå den daglige bespisning af mandskabet om bord på almindelige fragtskibe.

Jeg skal så kun føje til, at den opfordring, det ærede medlem gav mig til at optage forhandlinger med søfartens organisationer, allerede er efterkommet. Jeg fører forhandlinger med søfartsorganisationerne, og søfartsrestaurationsforeningens synspunkter i denne sag er meddelt mig og vil formentlig komme til at indgå i forhandlingerne på et eller andet tidspunkt.

Jeg vil så bare føje til, at jeg i og for sig har tilstræbt, at dette lovforslag ikke skulle medføre andre ændringer i beværterloven end dem, som er udsprunget af de hensyn, der ligger bag det foreliggende lovforslag, hensyn, som det ærede medlem selv drog med ind i debatten, og jeg tror ikke, vi i denne forbindelse skal tage andre ændringer af beværterloven med.

Vagn Bro: Ja, jeg har jo altså fejlagtigt troet, at det, vi blev enige om sidste år, da vi behandlede denne sag i et udvalg, var, at vi nu skulle se at få spørgsmålet om et finansieringsinstitut bragt i orden. Vi drøftede dette, og vi var enige om lovens formål. Vi var også enige — også den højtærede handelsminister — om, at dette er et ømtåligt emne, og hvis man begynder at tage for mange ting med, er jeg bange for, at denne lovgivning ikke engang kan nå at blive gennemført i denne samling. Jeg ville altså med mine bemærkninger før gøre mit til, at vi nu nåede målet.

Jeg bliver nu nødsaget til, da sagen vedrørende finansieringsinstituttet har været nævnt, her at give udtryk for mit partis opfattelse. Man lægger fra ministeriets side i særlig grad vægten på finansieringsinstituttets uafhængighed af leveran-

[Vagn Bro.]

dørkapital, og det er vi også enige i. Men ved siden heraf lægger vi megen vægt på instituttets ligelige optræden over for ansøgere. Vi bygger jo i beværterloven — og i næringsloven i udvidet forstand — stadig på det personlige tilhørsforhold mellem restauratørerne og selve virksomheden, og derfor vil jeg meget nødig have, at instituttet skal blive, om jeg så må sige, en forsøgsanledning til at indføre yderligere stordrift. Det ærede medlem hr. Weikop var også noget inde på dette.

Der er altså nu 2 hovedhensyn, vi alle er enige om: uafhængighed af kapital fra leverandørerne og — hvad der er meget væsentligt — lighed over for ansøgerne. Der er i denne forbindelse navnlig én ting, jeg vil henlede opmærksomheden på. For et par år siden, da vi drøftede næringsloven, blev der foreslået en bestemmelse om, at der skulle kræves uddannelse, for at man kunne blive restauratør. Dette gik et stort flertal imod ud fra den saglige betragtning, at ikke mindst på de små restaurationsområder behøvede man aldeles ikke nogen skoleuddannelse. Jeg vil gerne understrege, at jeg vil søge at bekæmpe, at et sådant institut skulle kunne komme og kræve, at den, der ansøger, er uddannet, når det ikke er lovens standpunkt, at han behøver at være det.

Det samme gælder dispensationsretten for de to næringer. På det punkt er jeg for øvrigt nogenlunde beroliget ved den højtærede handelsministers udtalelse.

Jeg er nu på grundlag af dette rede til at drøfte sagen i et udvalg.

Grøndahl: Den højtærede handelsminister glemte at give mig svar på mit spørgsmål om, hvorledes hotel- og restaurationsbranchen nu stiller sig til lovforslaget.

Arne Larsen: Jeg har kun en enkelt bemærkning til den højtærede handelsminister, som afviste mig på punktet hovmestrene, idet han ikke fandt, at man kunne ligestille hovmestrene i skibe i udenrigsfart med ledere af restaurationer på skibe i indenrigsfart. Det synes jeg i høj grad man kan, for man må regne med, at mange rutebåde i udenrigsfart medbringer passagerer, og her har hovmestrene ansvaret ikke alene for mand-

skabets men også for passagerernes forplejning; derfor synes jeg, at hovmestrene i høj grad er kvalificerede til at overtage ledelsen af restaurationer også på skibe i indenrigsfart.

Handelsministeren (Barnsgaard): Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Arne Larsen, at jeg absolut ikke har den opfattelse, at man ikke skulle være egnet til at drive restauration, fordi man er hovmester eller kok. Jeg har bare stillet mig tvivlende over for, at man skulle gøre det til en betingelse, at den pågældende var hovmester eller kok.

Over for det ærede medlem hr. Grøndahl beklager jeg, at jeg glemte at svare på det ærede medlems spørgsmål. Jeg har modtaget skrivelser og henvendelser fra Centralforeningen af Hotelvært- og Restauratørforeninger i Danmark, senest en skrivelse af 8. november dette år, som har givet mig en klar opfattelse af, at denne organisation nu også står bag ønsket om forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Albertsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Vi går derefter tilbage til dagsordenens punkt 1, som er:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1963-64

og

forslag til lov om nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. fl.

Valgt blev: *Peter Nielsen, Holger Eriksen, Ove Hansen, Egon Jensen, Kai Jensen, P. A. Rasmussen, Retoft, Axel Sørensen, Helge Larsen, Foged, Alfred Bøgh, Jens Chr. Christensen, Finn Poulsen, Poul Møller, Harnstrup Clemmensen, Jørgen Jørgensen (Ullerup) og Aksel Larsen.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 11. december kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning angående ejendomsret til lejligheder og andre lokaler [af Finn Poulsen, Thestrup m. fl.].

3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i beværterloven.

4) *Første behandling af:*

Forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1963 til 31. marts 1964.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 13⁴⁵.

38. møde.

Tirsdag den 11. december kl. 14.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler justitsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i skifteloven. (Skifte ved separation og skilsmisse m. v.).

I skrivelse af gårs dato meddeler handelsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om tilsyn med banker og sparekasser m. v.

I skrivelse af 7. d. m. har medlem af folketinget frk. Helga Pedersen, der har haft orlov, meddelt, at hun fra og med den 11. d. m. atter kan genoptage sit arbejde i folketinget. Stedfortræderen, konsulent Svend R. Jensens hverv som midlertidigt medlem er herefter ophørt fra samme dato at regne.

Efter at ekspeditionssekretær Rudy Schröder har erklæret sig villig til at modtage det ved fhv. minister Alsing Andersens død fra den 6. d. m. ledigblevne mandat som ordinært medlem af tinget, har forretningsfører Henrik Heie i skrivelse af 7. d. m. meddelt, at han er villig til fra den 6. d. m. at indtræde som midlertidigt medlem af tinget under resten af den fhv. minister Frode Jakobsen tilståede orlov.

Medlem af folketinget Søren Jensen har meddelt mig, at han ønsker til forsvarsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil forsvarsministeren udvirke, at de stærkt udsatte ejendomme ved Ålborg lufthavn — af hvilke en forleden ramtes af et landende fly — overtages af staten, og vil ministeren sørge for, at den ramte familie omgående kommer til at bo under betryggende forhold?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkomende spørgetid.

Medlemmer af folketinget Ninn-Hansen, Vagn Bro, Erik Eriksen, Poul Møller, Harald Nielsen, Helga Pedersen, Poul Sørensen og Thestrup har meddelt mig, at de ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om ministres ansvarlighed.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Her ved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændringer i skifteloven. (Skifte ved separation og skilsmisse m. v.).*

Den 16. maj 1962 fremsatte jeg samtidig med forslag til arvelov et forslag til lov om ændringer i skifteloven. Dette forslag, der indeholdt en række ændringer af skiftelovens regler om behandling af dødsboer, når der er en efterlevende ægtefælle (kapitel 5), blev sammen med arvelovsforslaget underkastet første behandling og henvist til et udvalg.